

Vormsi Vallavalitsus
vv@vormsi.ee
Külamaja
91301, Lääne maakond, Vormsi
vald, Hullo küla

Teie 04.06.2023 nr 7-1/393/2023

Meie 28.06.2023 nr 7.2-1/23/12502-2

Ettepanekud Vormsi valla üldplaneeringu lähteseisukohtadele ja KSH väljatöötamise kavatsusele

Olete pöördunud Transpordiameti poole ettepanekute saamiseks Vormsi valla üldplaneeringu lähteseisukohtadele ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) väljatöötamise kavatsusele. Vormsi valla üldplaneering ja KSH on algatatud Vormsi Vallavolikogu 20.05.2022 otsusega nr 13.

Võttes aluseks planeerimisseaduse (PlanS), ehitusseadustiku (EhS) ja Transpordiameti põhimääruse (PM), esitab Transpordiamet Vormsi valla üldplaneeringu (edaspidi *planeering*) lähteseisukohtadele ettepanekud.

Palume kohalikul omavalitsusel suunistega arvestada, kaaluda neid kohakeskselt, kajastada allpool viidatud vastavalt üldplaneeringu täpsusastmele ja teha üldplaneeringu koostamise protsessis sisulist koostööd Transpordiameti planeerimise osakonna kooskõlastuste üksuse piirkondlike spetsialistidega.

1. Teedevõrgustiku, sealhulgas riigiteede ja kohalike teede üldise asukoha määramine
 - 1.1. Siduda planeeringusse maakonnaplaneeringuga kavandatud teedevõrgustik – so riigiteede perspektiivsed trassid sh ristumiskohad, kogujateed jms.
 - 1.2. Näidata planeeringus maakonnaplaneeringuga kavandatud jäätee trass samal viisil nagu maakonnaplaneeringus seda on tehtud.
 - 1.3. Analüüsida kohaliku teedevõrgustiku piisavust juurdepääsude tagamisel ning määrata perspektiivsete kohalike teede (sealhulgas jalgratta- ja jalgteede) üldised asukohad. Üldplaneeringu üks ülesanne on transpordivõrgustiku ja muu infrastruktuuri, sealhulgas kohalike teede, raudteede, sadamate ning väikesadamate üldise asukoha ja nendest tekkivate kitsenduste määramine.

Riigiteede kolm põhiliiki on põhi-, tugi- ja kõrvalmaantee, millel on igal oma funktsioon ja need funktsioonid on leitavad siit: majandus- ja taristuministri 25.06.2015 määrus nr 72 „[Riigiteede liigid ja riigiteede nimekirj](#)“. Igal riigiteel on lisaks liigile olemas tee klass, mis on liiklussageduse alusel määratav maantee tehnilist taset iseloomustav tunnus. Tee klassid on toodud majandus- ja taristuministri 05.08.2015 määruses nr 106 „[Tee projekteerimise normid](#)“ lisa „Maanteede projekteerimismid“ (edaspidi *normid*). Normidest lähtub, et nõuded kohaliku teedevõrgu ühendamiseks riigiteedega on klasside kaupa erinevad. Meile teadaolevalt võib tulevikus muutuda normides klassipõhine käsitlus, mistõttu me ei pea täna otstarbekaks klassipõhist käsitlust üldplaneeringusse sisse viia. Liiklussagedused, millest üldplaneeringute koostamisel lähtuda on leitavad [selle lingi alt](#).

- 1.4. Soovitame analüüsida kohaliku teedevõrgu toimimist ja vastavalt PlanS § 75 lg 1 punktile 29 kaaluda avalikes huvides erateede omandamist.
2. Riigiteest tekkivate kitsenduste määramine, sealhulgas riigitee kaitsevööndi vähendamine
 - 2.1. Riigitee kaitsevööndi laiuse kajastamisel lähtuda EhS § 71 lõikest 2 ja tänava puhul määrata kaitsevööndi ulatus sama paragrahvi lõike 3 alusel.
 - 2.2. Peale planeeringu kehtestamist tuleb kaitsevööndi laiuseid kajastav ja määrav joonis esitada Transpordiametile GIS või CAD formaadis.
3. Planeeringuala üldiste kasutus- ja ehitustingimuste määramine
 - 3.1. EhS § 70 lg 2 kohaselt on keelatud riigitee kaitsevööndisse ehitada ehitusloakohustuslikke hooneid. EhS § 70 lg 3 kohaselt võib kaitsevööndis kehtivatest piirangutest kõrvale kalduda kaitsevööndiga ehitise omaniku nõusolekul. Kaaluda tingimuse määramist, et ehitusloakohustuslike hoonete kavandamine kaitsevööndisse on põhjendatud liiklusseaduse mõistes asula liikluskeskkonnas ja olemasoleva hoonestusjoone olemasolul või hoonestusjoone pikendamisel. Nendel juhtudel on oluline, et arendaja ja/või tulevane omanik arvestaks liiklusest tuleneva müra ja teiste häiringute (õhusaaste, vibratsioon) kahjuliku mõjuga ja vajadusel tagaks leevendavate meetmetega nõuetele vastavad keskkonnatingimused. Arvestada et meetmete kasutusele võtmine ja finantseerimine on arendaja või KOV-i kohustus.
 - 3.2. Kinnistute maakorralduslikul jagamisel, vastavalt asjaõigusseaduse § 156, tuleb juurdepääs tagada seni kinnistut teenindanud juurdepääsu kaudu ühiselt ning uutel moodustatavatel katastriüksustel võib puududa õigus igaühel eraldi juurdepääsu saamiseks riigiteelt, kuna riigiteega ristumiskohtade arv on normidega piiratud. Üldreeglina tuleb kasutada juurdepääsuks kohalikke teid ja olemasolevaid ristumisi riigiteega.
 - 3.3. Palume arvestada, et jalgratta- ja jalgteed tuleb üldjuhul kavandada riigiteest eraldiseisva rajatisena. Juhul kui üldplaneering ei täpsusta ruumivajadust kergliiklustee rajamiseks eramaadel, kaaluda tingimuse määramist, et projekteerimistingimused kergliiklustee rajamiseks antakse läbi avatud menetluse.
 - 3.4. Määrata üldplaneeringus tingimus, et rajatise asukoht kooskõlastatakse riigitee omanikuga juhul, kui rajatise kõrgus on suurem kui kaugus äärmise sõiduraja välimisest servast.
 - 3.5. Elektrituulikute ja tuuleparkide kavandamisel arvestada, et elektrituulik ei tohi avalikult kasutatavatele teedele (sõltumata nende funktsioonist, liigist, klassist ja lubatud sõidukiirusest) paikneda lähemal kui $1,5x(H+D)$ (sealjuures H = tuuliku masti kõrgus ja D = rootori ehk tiiviku diameeter). Väikese kasutusega (alla 100 auto/ööpäevas) avalikult kasutatavate teede puhul võib põhjendatud juhtudel riskianalüüsile tuginedes ja teomaniku nõusolekul lubada planeeringus elektrituuliku tee lähemale, kuid mitte lähemale kui tuuliku kogukõrgus ($H + 0,5D$). Tulenevalt üldplaneeringu pikaajalisest kehtivusest on soovitatav kindla vahemaa määratlemise asemel planeeringu koostamisel kasutada väljapakutud valemit.
 - 3.6. Uute arendus- ja elamualade kavandamisel analüüsida olemasoleva teedevõrgu võimekust ja vastavust ning kaaluda tingimuste seadmist, näiteks detailplaneeringu koostamise kohustus, mis toetavad arendus- ja elamuala sisese teedevõrgu terviklikku kavandamist ja elluviimist. Palume arvestada, et Transpordiamet ei võta arendustegevuse vajadustest tingitud uute teelõikude rajamise ja riigiteede ümberehitamise kohustust kui riigiteede võrgustiku arengu seisukohalt selleks vajadus puudub.
 - 3.7. Palume arvestada ja kajastada üldplaneeringu tekstilises osas, et üldjuhul ei ole võimalik juhtida arendusalade sademevett riigitee kraavidesse. See on võimalik vaid põhjendatud

juhtudel koostöös Transpordiametiga.

- 3.8. Üldplaneeringus tuleb vältida põhimõtet, et tehnovõrgud paigaldatakse riigitee alusele maale. Riigitee alune maa on riigitee rajatise teenindamiseks ning vaba ruumi olemasolul anna nõusoleku seda maad kasutada. Samuti teeme erandeid asula keskkonnas. Tehnovõrgu paigaldust tuleb hinnata igakordselt suuremas täpsusastmes geodeetilise alusplaani olemasolul ja menetleda seda kas läbi projekteerimistingimuste või detailplaneeringu.
4. Liikluskorralduse üldiste põhimõtete määramine
 - 4.1. Pendelliikluse vältimiseks on soovitatav kavandada piirkonna liiklussagedust suurendavad arendused keskustesse. Eelistada planeeringulahendust, mis ei suurenda elu- ja töökohtade vahelise pendelliikumise vajadust. Logistika- ja tootmisalade juurdepääsude kavandamisel vt punkti 1.3.
 - 4.2. Määrata koostöös Transpordiametiga oluliselt muudetavad teelõigud. Oluliselt muudetava teelõiguna tähistatakse pikemat teelõiku, mille osas võib eeldada, et liiklemise sujuvuse tagamiseks, liiklusohutuse parendamiseks ning tee funktsiooni tagamiseks on vajalik ühe või mitme järgnevalt loetletud meetme rakendamine – tee geomeetria muutmine, sõidusuundi eraldava piirde paigaldamine, täiendavate sõiduradade ehitamine, olemasolevate ristumiskohtade arvu oluline vähendamine, eritasandiliste ristumiskohtade rajamine. Oluliselt muudetava teelõigu arendamine võib kaasa tuua muudatusi piirkonna teedevõrgus, sh muudatusi, mis on seotud teega piirnevate kinnistute juurdepääsuga. Oluliselt muudetav teelõik tähistada kaardil ja seletuskirja kanda eelpool nimetatud kirjeldus.
 5. Liikuvus ja ühistransport
 - 5.1. Soovitame tutvuda Rahandusministeeriumi juhiseiga „[Nõuandeid üldplaneeringu koostamiseks](#)“ peatükk 4.4 Tehniline taristu. Kasutada juhises toodud põhimõtteid ja mõisted üldplaneeringu koostamisel.
 - 5.2. Transpordiameti jaoks on olulised multimodaalsete ühistranspordisõlmede (näiteks pargi ja reisi bussi ning rongi ühispeatused) võimalike asukohtade määramine ja nendele ohutu ligipääsetavuse tagamine jalgsi ja jalgrattaga. Samuti on oluline määrata PlanS mõistes olulise ruumilise mõjuga uued arendus- ja elamualad ning välja tuua prioriteetsed piirkonnad, mis on väga hästi ühistranspordiga ligipääsetavad või kus on potentsiaal ühistranspordi arendamiseks.
 6. Mürakategooriate määramine
 - 6.1. Vastavalt atmosfääriõhu kaitse seaduse § 57 juhime tähelepanu mürakategooriate määramise kohustusele üldplaneeringus maa kasutuse juhtotstarbe järgi. Riigiteelt leviva müra sisse ei soovita planeerida I-IV kategooria objekte. Vastasel korral on oluline, et arendaja ja/või tulevane omanik arvestaks liiklusest tuleneva müra ja teiste häiringute (õhusaaste, vibratsioon) kahjuliku mõjuga ja vajadusel tagaks leevendavate meetmetega nõuetele vastavad keskkonnatingimused. Arvestada et meetmete kasutusele võtmine ja finantseerimine on arendaja või KOV-i kohustus.
 7. Lennundus
 - 7.1. Planeeringus näidata Vormsi lennuväli ning tuua välja lennuvälja piirangupinnad.
 8. Veeteed
 - 8.1. Planeerimisseaduse § 75 lõikes 1 on üldplaneeringuga lahendatavate ülesannete loetelus nimetatud transpordivõrgustiku ja muu infrastruktuuriga seotud kitsenduste määramine. Seetõttu palume lisada lähteseisukohtade ptk 3. Üldplaneeringuga lahendatavad ülesanded

nõude välja tuua Vormsi vallas paiknevad püsinavigatsioonimärgid, kuna vastavalt meresõiduohutuse seaduse § 48 lõikele 1 piiratakse ehitustegevust navigatsioonimärgi vahetus läheduses või mõjupiirkonnas (vastavalt lõikele 7 kehtib piirang ka navigatsioonimärgi lähedusse paigaldatud tuledele).

8.2. Juhime tähelepanu, et Tabelis 4 on tekst lahtris „Koostöö eesmärgist“ Transpordiametiga poolik, mistõttu pole aru saada, missugust koostööd soovitakse teha. Kui soovitakse teha koostööd mõistete defineerimisel (v.t. punkt 3. Üldplaneeringuga lahendatavad ülesanded alapunkt 10.3), siis on võimalik pöörduda ka Merekeele nõukoja poole.

9. Ettepanekud KSH väljatöötamise kavatsusele

9.1. KSH käigus hinnata riigiteede liiklusest tulenevaid negatiivseid mõjusid (müra, vibratsioon, visuaalne häiring, vms) elanikkonna heaolule ja tervisele lähtudes kavandavast üldplaneeringu lahendusest.

9.2. Riigiteede müra ja selle leevendamist käsitleda atmosfääriõhu kaitse seaduse § 64 alusel, sh arendaja kohustusi müra normtasemetest lähtuvalt.

Palume planeeringus kasutada riikliku teeregistri põhiseid teede nimetusi ja numbreid (vt link allpool). Planeering kooskõlastada Transpordiametiga. Kooskõlastamisel palume esitada meie kirjale vastava ülesehitusega ülevaade (näiteks tabelina) Transpordiameti ettepanekute arvestamise kohta planeeringulahenduse väljatöötamisel. Ettepaneku mitteametist palume sisuliselt põhjendada.

Oleme valmis koostööks planeeringu koostamisel ning vajadusel selgitama ja täpsustama käesoleva kirjaga esitatud ettepanekuid ning vajadusel koostöös välja töötama kohakeskselt sobivaimaid lahendusi. Andmete saamiseks ja küsimuste korral palume pöörduda kirja koostaja poole kelle nimi on toodud allpool.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Tiit Harjak

juhtivspetsialist

planeerimise osakonna kooskõlastuste üksus

Lisa: Transpordiameti veebilehelt leitav asjakohane teave

Marje-Ly Rebas

5858 1095, Marje-Ly.Rebas@transpordiamet.ee

Tiit Palgi

524 3875, tiit.palgi@transpordiamet.ee

Lisa. Transpordiameti veebilehelt leitav asjakohane teave

- Maakonnaplaneeringuid täpsustavad riigimaanteede [teemaplaneeringud](#)
- [Riigimaanteede teehoiukava](#) ja juhenddokumendid
- [Riiklik teeregister](#)
- [Liiklussageduse statistika](#)
- [Liiklusloendus kergliiklusteel](#)
- Välisõhus leviva müra vähendamise [tegevuskava](#) ja strateegiline [mürakaart](#)
- [Õhusaaste](#)
- Eesti loomaõnnetuste [andmebaas](#) ja kaardirakendused ([link](#) ja [link](#))
- Käsiraamat „[Loomad ja liiklus Eestis](#)“
- [Seminari materjalid](#) "Loomad ja maanteed" (12.05.2010)
- [Tee ehitus-, rekonstrueerimis- ja taastusremondiobjektid](#)
- Majandus- ja taristuministri 5. augusti 2015. a [määrus nr 106](#) „Tee projekteerimise normid” lisa „Maanteede projekteerimismid“
- Üldplaneeringu koostamise juhised „[Nõuandeid üldplaneeringu koostamiseks](#)“: